

Økonomiministeriet

Folketingets Lovsekretariat
Christiansborg

30. maj 2024

Svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 290 (alm. del) af 2. maj. 2024

Spørgsmål

Vil ministeren – i forlængelse af aftalerne på kontanthjælpsområdet af den 13. oktober 2023 – skønne over antallet af personer, der kommer til at opleve en stigning kontra et fald i indkomst som konsekvens af aftalerne? Tallene bedes opgjort i forhold til hhv. danske statsborgere, vestlige indvandrere og ikke-vestlige indvandrere. Der henvises til svar på BEU alm. del – spørgsmål 113.

Svar

Der spørges til virkningen af følgende aftaler på kontanthjælpsområdet af 13. oktober 2023:

- Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst
- Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp
- Aftale om ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne

I besvarelsen indgår virkningen af *Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* og *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp*, som vurderes at have direkte virkning på de disponible indkomster, fx indgår fritidstillægget som en del af den direkte virkning.

Det skal bemærkes, at der i opgørelsen ikke er indregnet virkningen af tilpasningstillægget gældende i 2025-2027, som isoleret set øger den disponible indkomst for de berørte. Hertil kommer, at der ikke er indregnet en virkning af øvrige elementer, såsom øget medicintilskud, afklaringsret, ferieret, som ikke indgår i opgørelsen af den disponible indkomst.

Med *Aftale om ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne* skærpes sammenhængen mellem ret og pligt ved at stille endnu tydeligere krav om, at man skal bidrage for sin ydelse. Arbejdspligten kommer til at gælde for alle personer, der ikke opfylder

kravene om ophold i riget i mindst 9 ud af de seneste 10 år (opholdskrav) og fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2½ år ud af de seneste 10 år (beskæftigelseskravet) i kontanthjælpssystemet, hvilket hovedsageligt skønnes at omfatte personer med ikke-vestlig herkomst. Alle personer, som er omfattet af arbejdspligten, skal i udgangspunktet bidrage op til 37 timer om ugen, for at de kan få deres fulde ydelse på mindstesats. Såfremt ydelsesmodtagere ikke lever op til indsatsen i arbejdspligten, fordi de har uretmæssigt fravær, vil de gå ned i ydelse som følge af sanktionering. Eventuelle virkninger af arbejdspligten indgår ikke i opgørelsen.

I overensstemmelse med de sædvanlige regneprincipper er der i opgørelsen indregnet de direkte virkninger, dvs. før adfærdsvirkninger, af aftalerne i forhold til gældende regler. Med *Aftale om nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* øges incitamentet til at tage småjobs, således at flere kontanthjælpsmodtagere vil øge deres indkomst gennem beskæftigelse, som konsekvens af det lempede indkomstfradrag. Den forventede adfærdsendring og tilhørende indkomststigning indgår ikke i opgørelsen.

Opgørelsen er baseret på oplysninger om personer, der modtager kontanthjælp i løbet af året samt befolkningssammensætningen i 2019. Det skyldes, at 2019 er seneste år med fuldstændige og tilgængelige oplysninger om udbetaling af kontanthjælp på individniveau. 2026 er første hele år, hvor ændringerne er trådt i kraft. Der er korrigeret for, at andelen af kontanthjælpsmodtagere, som ved gældende regler ikke skønnes at være omfattet af beskæftigelseskravet, er mindre i 2026 end i 2019. Tilsvarende er det beregningsteknisk lagt til grund for opgørelsen, at alle i kontanthjælpssystemet ved gældende regler er omfattet af beskæftigelseskravet på lang sigt (2045). Det skal i øvrigt bemærkes, at opgørelsen ikke kan fortolkes som en prognose, idet der ikke er indregnet virkninger af ændringer i befolkningssammensætning og migrationsmønstre mv. i fremtidige år.

I spørgsmålet henvises til svar på BEU alm. del spørgsmål 113, som viser andelen af *familier*, der stiger eller falder i disponibel indkomst som følge af kontanthjælpsaftalerne. Der ønskes en opgørelse for *personer* i disse kontanthjælpsfamilier, det vil sige for kontanthjælpsmodtagere og deres familiemedlemmer, opdelt på herkomst.

Der tages i beregningen udgangspunkt i ændringer i familiernes samlede årlige disponible indkomst som følge af ændringerne i kontanthjælpssystemet. Da personer kan modtage kontanthjælpsydelse i en kortere periode eller skifte mellem ydelsestyper, vil opgørelsen omfatte indkomstændringer for personer, der ikke modtager kontanthjælp hele året. Eksempelvis indgår kontanthjælpsmodtagere, der befinder sig i kontanthjælpssystemet i en enkelt måned. Antallet af berørte personer, der indgår i opgørelsen, overstiger derfor antallet af berørte *helårs* kontanthjælpsmodtagere.

Det bemærkes, at der vil være en betydelig variation i ændringen i disponibel indkomst for familier i grupperne, der går op eller ned i disponibel indkomst (dvs. familier med en skønnet indkomstændring over +/- 25 kr. pr. måned). Eksempelvis vil mange kontanthjælpsmodtagere opleve en væsentlig nedgang i ydelsen med *Aftale om skærpede optjeningsregler for kontanthjælp*, hvoraf ca. 90 pct. skønnes at have ikke-vestlig herkomst. Modsat kan nogle børnefamilier opleve en fremgang i disponibel indkomst, fordi de blandt andet får mulighed for at modtage børne- og fritidstillæg.

I 2026 er 44 pct. af danskere i kontanthjælpsfamilier i en familie med en stigende disponibel indkomst, mens 42 pct. oplever et fald i familiens disponible indkomst, *jf. tabel 1*. Til sammenligning er 47 pct. af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i kontanthjælpsfamilier i en familie med stigende disponibel indkomst i 2026, mens 41 pct. er i en familie med faldende indkomst.

Tabel 1 Personer i familier, som stiger eller falder i årlig disponibel indkomst som følge af kontanthjælpsaftalerne, opdelt på herkomst

2026	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	78.900	26.200	82.200
Vestlig indvandrere og efterkommere	3.400	1.000	4.000
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	36.600	10.400	42.100
Alle	118.900	37.500	128.300
Andel, pct.			
Dansk	42	14	44
Vestlig indvandrere og efterkommere	40	11	48
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	41	12	47
Alle	42	13	45
2045			
	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	77.300	26.800	83.200
Vestlig indvandrere og efterkommere	3.200	1.000	4.200
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	22.300	13.300	53.400
Alle	102.700	41.100	140.800
Andel, pct.			
Dansk	41	14	44
Vestlig indvandrere og efterkommere	38	12	50
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	25	15	60
Alle	36	14	49

Anm.: Familier med en uændret disponibel indkomst udgør familier med en ændring i årlig disponibel indkomst på mindre en +/- 25 kr. pr. måned i 2024-priser. Der er korrigeret for andelen af kontanthjælpsmodtagere, som ved gældende regler ikke er omfattet af beskæftigelseskravet, således at andelen i gruppen i 2026 og 2045 svarer til Beskæftigelsesministeriets skøn. Der er ikke taget højde for udviklingen i antallet af kontanthjælpsmodtagere frem mod 2045.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

En større andel af personerne med ikke-vestlig baggrund i kontanthjælpsfamilier skønnes at være i en familie, der går op i indkomst i 2045 end i 2026. Det skal ses i lyset af, at alle indvandrere skønnes allerede ved gældende regler at være omfattet af beskæftigelseskravet i 2045.

Derudover skal det bemærkes, at flere personer i familie med ikke-vestlige kontanthjælpsmodtagere oplever en stigning i disponibel indkomst end personer i familie med danske kontanthjælpsmodtagere. Det skyldes, at ikke-vestlige kontanthjælpsmodtagere i langt højere grad end danske kontanthjælpsmodtagere er i en familie bestående af et par med børn og i mindre grad er enlige uden børn, samt at der med *Aftale om Nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst* er fokus på at reducere antallet af børn i lavindkomst.

Når der alene tages udgangspunkt i virkningen på de *personlige* disponible indkomster blandt kontanthjælpsmodtagere, så fremgår det, at andelen af ikke-vestlige kontanthjælpsmodtagere, som går op i disponibel indkomst er lavere end andelen af danske kontanthjælpsmodtagere i 2026 og omtrent den samme i 2045, *jf. tabel 2*.

Table 2 Kontanthjælpsmodtagere, som stiger eller falder i personlig disponibel indkomst som følge af kontanthjælpsaftalerne, opdelt på herkomst

2026	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	37.700	5.900	34.900
Vestlig indvandrere og efterkommere	1.600	300	1.600
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	15.100	5.500	11.300
Alle	54.500	11.800	47.900
Andel, pct.			
Dansk	48	8	44
Vestlig indvandrere og efterkommere	45	10	45
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	47	17	35
Alle	48	10	42
2045			
	Lavere disponibel indkomst	Uændret disponibel indkomst	Højere disponibel indkomst
Antal			
Dansk	37.000	6.400	35.200
Vestlig indvandrere og efterkommere	1.500	400	1.600
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	8.800	8.200	14.900
Alle	47.300	15.000	51.800
Andel, pct.			
Dansk	47	8	45
Vestlig indvandrere og efterkommere	43	11	46
Ikke-vestlige indvandrere og efterkommere	28	26	47
Alle	41	13	45

Anm.: Personer med en uændret personlig disponibel indkomst udgøres af personer med en ændring i personlig disponibel indkomst på mindre en +/- 25 kr. pr. måned i 2024-priser. Der er korrigeret for andelen af kontanthjælpsmodtagere, som ved gældende regler ikke er omfattet af beskæftigelseskravet, således at andelen i gruppen i 2026 og 2045 svarer til Beskæftigelsesministeriets skøn. Der er ikke taget højde for udviklingen i antallet af kontanthjælpsmodtagere frem mod 2045.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Det skal desuden bemærkes, at der i opgørelsen i tabel 2 tages udgangspunkt i oplysninger om kontanthjælpsmodtagere i november 2019. Den opgjorte virkning af kontanthjælpsaftalerne vurderes at være sammenlignelig med virkningen for *helårs* kontanthjælpsmodtagere.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose
Økonomiminister